

Maa- ja metsätalousministeriö

kirjaamo.mmm@gov.fi

Asia Lausuntopyyntö Metsätuhovarautumissuunnitelmasta

Viite Lausuntopyyntö 27.1.2025 VN/1263/2025

Lausunto

Pääkaupunkiseudun Metsänomistajat (PKMO ry) haluaa lausua asiassa seuraavaa:

Yleistä

Suunnitelma antaa hyvät yleistiedot Suomessa jo esiintyvistä tuhonaiheuttajista sekä tulokas- ja vieraslajeista. On tärkeää, että suunnitelmaa päivitetään säännöllisesti. Metsänomistajan oma toiminta on huomioitu. Nopea reagointi tuhoihin ja eri tahojen yhteistyö ovat oleellisia tavoitteita.

Metsien terveys, tuhonaiheuttajat ja tuhoriskit

On hyvä, että suunnitelma esittelee ennustetut vaikutukset, joita ilmastonmuutos aiheuttaa Suomen metsien tuhoherkkyydelle.

Metsätuhoihin varautuminen

Varautumisen jako neljään vaiheeseen selkeyttää asiaa. Varautumisessa (vaihe 1) metsänomistajalle tärkeää on seuranta ja ennakointi, jotta lähialueen tuhotilanne saadaan metsänomistajan tietoon. Selvitystyön nopea resursointi on välttämätöntä. Metsänomistajan kannalta oleellista tukea antavat oppaat, metsänhoitosuosituksen ja koulutus. Metsänomistajan tekemä oman metsänsä seuranta sekä säännöllinen ja oikea-aikainen tarkastus ovat kriittisiä toimia. Sitä tukemaan tarvitaan riskikarttoja metsätila- ja kuviotasolle asti ja proaktiivinen viestintä metsänomistajalle hänen metsänsä tuhoriskitason kohoamisesta. Metsänomistajia on aktivoitava tarkastustoimiin juuri oikeaan aikaan esimerkiksi kirjanpainajien parveiluajkojen suhteen. Erityisesti etämetsänomistajille riittävän seurannan hoitaminen voi olla hankalaa. Metsänomistajille viestityksen automatisointia olisi tarpeen kokeilla.

Ennaltaehkäisyssä (vaihe 2) oleellisia asioita metsänomistajan kannalta ovat ohjeistus ja koulutus liittyen vahingoittuneen ja metsässä säilytetyn puutavaran poistoon, metsän kasvukunnon ylläpitoon, tarpeen mukaisesti hakkuisiin, kasvupaikan mukaisesti puulajivalintoihin ja sekametsän suosimiseen.

Tuhotilanteessa toimimisen (vaihe 3) oleelliset asiat ovat nopea tuhon arviointi, poistettavien puiden valinta sekä hakkuu ja poiskuljetus. Hakkuu ja kuljetus olisi toteutettava hyvin lyhyessä ajassa, kirjanpainajien tapauksessa muutamassa viikossa. Tässä on käytännön tasolla parannettavaa. Pelkkä suunnitelma ei riitä.

Elpymisen (vaihe 4) tavoitteina suunnitelmassa ovat tuhon uusiutumisen riskin pienentäminen ja tulevien vaikutusten pienentäminen. Metsänomistajan on syytä selvittää asiantuntijan avulla metsän jäljellä olevat riskit ja vakuutusstarve.

P K M O

Pääkaupunkiseudun
Metsänomistajat ry

Elpymiseen kuuluu myös nopea uudistaminen ja oikea puulajivalinta. Näitä asioita pitäisi hänen tehdä osana normaalia metsätaloutta ja metsänhoitoa, mikä korostaa ohjeistusta ja koulutusta.

Varautumiseen liittyvät esitetyt kehittämiskohteet ovat kaikki kannatettavia. Metsänomistajan kannalta korkeimmalla prioriteetilla olisivat hänen omaa toimintaansa lähinnä olevat toimenpiteet: koulutus ja osaaminen (TP 1 ja TP 2), valmiussuunnitelmat ja riskiarviot (TP 1), metsän puustotuhojen ja tuhonaiheuttajien seuranta (TP 5 ja TP 6), hirvituhojen hallinta, puulajivalikoiman monipuolistaminen ja sekapuustoisuus (TP 2).

Metsätuhoja koskeva vastuunjako

Suunnitelmassa on listattu kattavasti asiaan liittyvät tahot ja niiden pääasialliset vastuut. Varautumistoiminnan aikana tehtävä kommunikointi ja yhteistyö vastuutahojen välillä on myös syytä kuvata ja se on ilmeisesti esitetty tarkemmissa suunnitelmissa. Metsänomistajien vastuissa voisi enemmän korostaa oman metsän seurantaa joko itse tai yhteistyötahojen toimesta.

Metsätuhoja koskeva viestintä

Viestinnän esittely painottuu valtakunnalliseen ja organisaatioiden väliseen tiedonkulkuun, mikä on tärkeää, mutta metsänomistajan kannalta oleellista on myös oman metsän lähialueen riskitason kohoaminen ja tuhotilanne. Metsänomistajia on hyvä aktivoida selvittämään omat paikalliset yhteyshenkilönsä, sekä seurannan että mahdollisten hakkuiden kannalta. Tuhotilanteen muutoksista voisi harkita myös viestinnän automatisointia, koska tietoja on jo eri tahojen järjestelmissä.

Tuhonaiheuttajataulukko

Sisältö on hyvin kattava. Taulukkoa on syytä pitää yllä ja tallettaa se yleisesti tunnettuun paikkaan.

Helsingissä 4.3.2025

Pääkaupunkiseudun Metsänomistajat PKMO ry

Jorma Saarimaa
hallituksen puheenjohtaja

Matti Vihervuori
hallituksen jäsen

PS: Lausunto on hyväksytty hallituksen kokouksessa 4.3.2025